

Källskatten

Arbetsgivares ansvar

I resolution har en länsstyrelse anhållit om yttrande i följande spörsmål.

Lokala skattemyndigheten i S. fogderi har förklarat statens pensionsanstalt såsom pensionsgivare ansvarig för ett belopp av 180 kronor, som i kvarstående skatt enligt 1949 års taxering påförts en person P.

Över beslutet har statens pensionsanstalt anfört besvär hos länsstyrelsen och därvid anfört följande.

”Genom särskilda skrivelser i december 1949 och omkring första kvartalsskiftet 1950 har P. anmanats att till pensionsanstalten insända sin debetsedel å slutlig skatt enligt 1949 års taxering. Dessa anmaningar har P. emellertid icke efterkommit. Pensionsanstalten lät därvid bero och verkställde icke löneavdrag för honom eventuellt påförd kvarstående skatt. Anledningen härtill var bland annat, att anstalten ansåg skäl föreligga till antagande, att P., vars pension utgick med ett belopp av 130 kronor i månaden, med hänsyn till existensminimum skulle kunna förete beslut om befrielse från löneavdrag.

Upplyningsvis må nämnas, att pensionsanstalten har omkring 23 000 pensionstagare, för vilka skatteavdrag skall verkställas och redovisas. Pensionstagarna äro spridda över hela riket, och vid tillämpningen av källskatteförfarandet hava alltför långt gående individuella

åtgärder ansetts böra om möjligt undvikas.

Under åberopande av det anförda och enär pensionsanstalten sålunda i förevarande fall icke torde anses ha utan skälig anledning underlåtit att fullgöra löneavdrag, får pensionsanstalten hemställa, att länsstyrelsen måtte, med undanröjande av den lokala skattemyndighetens beslut i ärendet förklara anstalten icke ansvarig för det P. i kvarstående skatt påförda beloppet”.

I yttrande över besvären har häreddsskrivaren anfört följande.

”Statens pensionsanstalt synes författningenligt haft skyldighet verkställa löneavdrag för ifrågavarande utskylder. Den omständigheten, att den skattskyldige, därest han gjort framställning härom, torde ha förbehållits hela pensionsbeloppet, synes mig med hänsyn till konsekvenserna icke kunna godtagas såsom skäl för underlåtenhet att verkställa löneavdrag”.

Av handlingarna i ärendet framgår i övrigt att pensionsanstalten till svar å vederbörande exekutionsbiträdes krav å ifrågavarande skattebelopp anfört följande.

”Statens pensionsanstalt har icke verkställt löneavdrag för skatt för P., då pensionsanstalten utgått ifrån att P. haft annan huvudarbetsgivare. Omständigheter som talat härför äro att enligt härstädes förd anteckning P. i juni 1948 bytte huvudarbetsgivare — dittills hade anstalten verk-

ställt löneavdrag — och dels att P. icke efterkommit anstaltens upprepade anmaningar att till anstalten insända sina debetsedlar. Det förhållandet att P:s kvarskatt enligt 1949 års taxering uppgår till i skrivelserna angivna belopp synes bekräfta anstaltens berörda antagande. Från pensionsanstalten har P. i pension uppburit 130 kronor i månaden eller för år 1 560 kronor, ett inkomstbelopp för vilket han enbart icke torde ha kunnat bli debiterad statlig inkomstskatt. Sistnämnda förhållande har legat till grund för att anstalten låtit bero med hans underlåtenhet att insända sina debetsedlar”.

Nämnden:

Såvitt i ärendet ingivna handlingar och införskaffad utredning utvisa, har anstalten under ifrågavarande tid varit P:s huvudsakliga arbetsgivare och således varit skyldig verkställa löneavdrag å de utbetalade pensionsbeloppen.

Det förhållandet att P. vid årsskiftet 1949/1950 icke efterkommit anstaltens anmaning att insända för honom utfärdad debetsedel å kvarstående skatt, hade bort föranleda anstalten att snarast hos lokala skattemyndigheten begära besked, huruvida P. påförts kvarstående skatt. Om så hade varit fallet hade anstalten bort hos skattemyndigheten anhålla om duplettdebetsedel till ledning vid avdragets verkställande.

De i övrigt av anstalten berörda omständigheterna kunna enligt nämndens uppfattning icke anses ha utgjort skäligen anledning för anstalten att underlåta att verkställa löneavdrag.

Nämnden får i detta sammanhang anföras, att nämnden uttalat, att svårigheter av den art som anstalten berört i sin besvärsskrivelse, nämligen anstaltens stora antal pensionsstagare, icke torde kunna åberopas som skäl för underlåtenhet att verkställa löneavdrag.

Nämnden vill därför som sin me-

ning uttala, att anstalten icke synes kunna befrias från ansvar för skattebeloppet i fråga.

Provision

I inkomsten framställning har anhallits om nämndens förklaring i följande spørgsmål.

Ett bolag anför, att en person H. varit ombud för bolagets försäljning av monteringsfärdiga trähus under tiden 18/11 1948—15/3 1950. H. har åtnjutit en provision av 6 % å försålda hus, vilken provision utbetalats i den mån av honom gjorda avslut lett till leverans. Som hjälp till kostnader för kontor och resor har H. under sin tid som bolagets ombud erhållit 400 kronor per månad i förskott å provisioner. Därest leveranser icke skett i den utsträckning att utjämning av H:s konto hos bolaget kunnat ske under anställningstiden föreligger återbetalningsskyldighet enligt avtalet med H. Beloppen äro alltså enligt bolagets mening lån. Uppbördsverket i K. har nu anmärkt, att bolaget under den tid H. var bolagets ombud, ej redovisat skattemedel. Bolaget är av den uppfattningen, att, då H. innehaft B-skattesedel, det ej åligger bolaget att verkställa löneavdrag för skatt.

Med anledning av vad sålunda anförts anhåller bolaget om nämndens yttrande dels i föreliggande ärende och dels huruvida skyldighet kan anses föreligga för bolaget att verkställa skatteavdrag å förskottsutbetalningar till ombud, som inneha B-skattesedel med löneavdrag, eller om sådana avdrag skola göras först då vederbörande inkomsttagare får den verkliga inkomsten, d. v. s. utbetalning eller kreditering av provision. Förskottsutbetalningarna återkrävas, om ombud slutar sin anställning och hans konto ej kan utjämnas med provision å leveranser.

I ärendet har bolaget företett ett den 1 november 1948 dagtecknat avtal mellan bolaget och H. angående H:s antagande såsom distriktsombud

för bolagets försäljning av monteringsfärdigt trähusmaterial. Vidare har bolaget ingivit kontoutdrag beträffande H. för tiden 10 november 1948—27 november 1950. Av detta kontoutdrag framgår, att utbetalning till H. ägt rum oregelbundet och med varierande belopp, icke sällan överstigande 400 kronor per månad.

Kronokamreraren har avgivit yttrande i ärendet, varjämte viss ytterligare utredning införskaffats. Av denna utredning framgår bland annat, att H. åren 1949—1951 taxerats för inkomst av rörelse, för åren 1949 och 1950 till övervägande del härrörande från egen försäljningsverksamhet.

Nämnden:

Vad angår frågan, huruvida skyldighet föreligger för bolaget att verkställa löneavdrag för skatt för ombud, antagna på villkor, som överensstämmer med dem, vilka angivas i avtalet den 4 november 1948, måste först fastslås, huruvida det ifrågavarande ombudets inkomst från bolaget är att hänföra till inkomst av tjänst. Om så är fallet är bolaget i uppbördsförelisas mening att anse såsom arbetsgivare i förhållande till ombudet. Om bolaget vidare är att betrakta såsom ombudets huvudsakliga arbetsgivare skall löneavdrag verkställas. I varje särskilt fall måste avgöras, huruvida de angivna förutsättningarna föreligger.

Då löneavdrag skall göras bör utbetalning av förskott likställas med utbetalning av provision. Löneavdrag skall därför beräknas å vad som för varje tidsperiod kontant utbetalas till ombudet.

Vid prövning, huruvida preliminär A-skatt eller preliminär B-skatt bör användas, då provisionsförelisaren taxeras för inkomst av tjänst, synas oavsett omkostnadernas storlek, med hänsyn till förhållandena i övrigt övervägande skäl tala för preliminär A-skatt. På grund av utbetalningar-

nas oregelbundenhet bör dock avdrag ske efter viss procent. Det ankommer på vederbörande lokala skattemyndighet att efter inhämtade upplysningar fastställa procentsatsen, varvid hänsyn skall tagas till de omkostnadsavdrag, som förelisaren anses bära tillgodoräknas.

Vad därefter angår frågan, huruvida bolaget är ansvarigt för H. påförda skatter, som förfallit till betalning under den tid han varit bolagets ombud, får nämnden uttala följande.

H. har åren 1949—1951 med avseende å sina inkomster av nu ifrågavarande slag taxerats för inkomst av rörelse. Bolaget kan på grund härav icke göras ansvarig för nyssnämnda skatter.

Nämnden finner emellertid anläget påpeka följande.

Om förelisarens inkomst av provision taxeras till kommunal inkomstskatt i den skattskyldiges mantalsskrivningsort, ägnas icke alltid uppmärksamhet åt frågan, huruvida inkomsten rätteligen härflutit av tjänst eller rörelse. I förevarande fall synes tveksamt huruvida icke inkomsten, åtminstone för ett av åren, rätteligen bort hänföras till förvärvskällan tjänst. Ur uppbörds-synpunkt är ett korrekt avgörande i dessa hänseenden av största betydelse. Då den lokala skattemyndigheten vid debetsedelns utfärdande prövar, huruvida inkomsten bör hänföras till tjänst eller rörelse, synes det därför lämpligt att i tveksamma fall söka samarbete med taxeringsmyndigheten så att frågan får ett likartat bedömande vid uppbördsförelisandet och vid taxeringen. Enligt nämndens erfarenhet har icke sällan inträffat att för skattskyldiga av ifrågavarande kategori förhållandena mången gång kunnat växla år från år.

Provisionsförelisare

Lokal skattemyndighet har beslutat, att en förelisare skall för år 1951

utgöra preliminär A-skatt, vilken skall beräknas efter viss fastställd procentsats.

Bolag, för vilket försäljning skett, har invänt, att det icke ålåg bolaget att verkställa löneavdrag, enär han vore att anse såsom självständig företagare.

Av handlingarna i ärendet och av inhämtade upplysningar framgår bland annat följande. Ersättning från bolaget utgår endast i form av försäljningsprovision. Bolaget betalar sålunda ej ersättning för omkostnader i samband med försäljningen. Ej heller utgår semesterersättning eller sjukersättning. Av provisionen utbetalas i regel 90 % i förskott allt eftersom ordersedlar inkomma till bolaget. Utbetald provision skall återbetalas, om försålda varor returneras eller köparen icke fullgör sin betalningsskyldighet. Han äger icke uppbära handpenning. Av bolaget under åren 1949 och 1950 utbetald provision har väsentligt överstigit vad han under samma tid uppburit från andra uppdragsgivare.

Nämnden:

Såvitt handlingarna utvisa, är bolaget att anse såsom huvudsaklig arbetsgivare i uppbördsförordningens mening i förhållande till försäljaren, varför det åligger bolaget att verkställa löneavdrag för skatt. Vid prövning huruvida preliminär A-skatt eller preliminär Bskatt skall i förevarande fall användas, finner nämnden, oavsett omkostnadernas storlek, likväl med hänsyn till förhållandena i övrigt övervägande skäl tala för preliminär A-skatt. I överensstämmelse med lokala skattemyndighetens beslut bör den preliminära A-skatten fastställas att utgå efter viss procent. Vid fastställandet av procentsatsen skall hänsyn tagas till det omkostnadsavdrag försäljaren må tillgodoräknas.

Arbetsgivares ansvarighet

Steward M tjänstgjorde under ti-

den den 1 januari till den 10 maj 1950 ombord å ett av ett bolags fartyg. Vid årsskiftet 1949/1950 överlämnade M till bolaget debetsedel å slutlig skatt på grund av 1949 års taxering, utvisande att M påförts kvarstående skatt med 30 kronor. Under januari-april månader innehölls 15 kronor, som kvitterades ombord på fartyget å M:s debetsedel och redovisades i vanlig ordning. Då M slutade sin anställning den 10 maj 1950 och lön för maj månad utbetalades till honom, verkställdes icke löneavdrag för kvarstående skatt. Där emot kvitterades av misstag ytterligare 15 kronor å M:s debetsedel. Indrivningsverket i Stockholms stad, där M. mantalsskrivits för 1949, har senare anmodat bolaget att inleverera det sist kvitterade beloppet å 15 kronor.

Är bolaget ansvarigt för sistnämnda belopp?

I yttrande över framställningen har Stockholms stads uppbördsverks debiteringsavdelning bland annat anfört, att även om full klarhet torde föreligga därom att ett rent misstag blivit begånget, bolaget torde vara ansvarigt för beloppet, eftersom bolaget genom sin kvittering åstadkommit eller kunnat åstadkomma, att en senare arbetsgivare under avdragsperioden icke verkställt löneavdrag för skattebeloppet i fråga.

Nämnden:

Enligt 95 § uppbördsförordningen kan arbetsgivare, som är skyldig att verkställa löneavdrag men som utan skäligen anledning underlåter att fullgöra denna skyldighet, göras ansvarig för skatt, vilken löneavdraget skolat avse, till belopp, som svarar mot vad han underlåtit att avdraga.

I förevarande fall har bolaget underlåtit att verkställa löneavdrag för den del av den kvarstående skatt varom nu är fråga, som belöpt å tiden den 1—10 maj 1950. Under försättning, att M. trots anmaning un-

derlåter att erlagga sistnämnda belopp, är bolaget ansvarigt härför.

Enär skyldighet icke förelegat för bolaget att verkställa löneavdrag till gäldande av återstående del av skattebeloppet synes bolaget icke med stöd av bestämmelserna i uppbördsförordningen kunna göras ansvarigt för sistnämnda del av skattebeloppet.

Löneavdrag å preliminär skatt sker först

Enligt nu gällande lydelse av 49 § uppbördsförordningen skall, om utbetald lön icke är av den storlek, att därå kan verkställas löneavdrag motsvarande för lönen utgående preliminär skatt jämte den kvarstående skatt, som belöper å utbetalningstillfället, genom löneavdraget innehållet belopp anses i första hand avse preliminär skatt.

Nämnden:

Är utbetald lön icke av den storlek, att därå kan verkställas löneavdrag för preliminär skatt jämte den kvarstående skatt, som belöper å utbetalningstillfället, skall genom löneavdraget innehållet belopp anses i första hand avse preliminär skatt även om däri ingår belopp som innehållits på grund av skattskyldigs begäran om förhöjt löneavdrag beträffande sådan skatt.

Befrielse från löneavdrag

Det har anhållits om nämndens förklaring i följande spörsmål.

En snart 80-årig dam är bosatt i ortsgrupp fyra och har under inkomståren 1950 och 1951 åtnjutit befrielse från löneavdrag. Hennes inkomster, som uppgå till omkring 250 kronor i månaden, beräknas i stor sett bliva oförändrade under innevarande år. Hon har ett kapital huvudsakligen inestående å sparbank, vilket nu uppgår till icke fullt 5 000 kronor. Hon äger icke annan skattepliktig förmögenhet.

Vid bedömande av frågan huruvida befrielse från löneavdrag för skatt jämlikt 48 § uppbördsförordningen kan medgivas skall enligt anvisningarna till

50 § kommunalskattelagen hänsyn tagas till om den skattskyldige äger tillgångar, dock att härvid bortses från sedvanliga husgeråd, möbler och kläder, arbetsredskap, mindre bostadsfastighet av enklaste beskaffenhet o.s.v. kan det ovan nämnda sparkapitalet vara jämförbart med berörda tillgångar och kan nämnden för närvarande fastställa någon övre gräns för sparkapital, som kan jämföras med nyssnämnda tillgångar.

Nämnden:

I Kungl. Maj:ts proposition nr 203 till 1951 års riksdag med förslag till ändring av bland annat 48 § uppbördsförordningen och 50 § kommunalskattelagen jämte anvisningar har departementschefen uttalat, att man vid fastställande av existensminimum borde bortse från smärre tillgångar, där det måste anses obilligt att begära att den skattskyldige skulle avyttra desamma för gäldande av skatt. Som exempel på dylika tillgångar anfördes de tillgångar i form av sedvanliga husgeråd m. m., som ovan berörts. Kontanta medel eller banktillgodohavanden ävensom belåningsbara egnahems- och villafastigheter borde dock regelmässigt beaktas. Detta departementschefens uttalande lämnades av riksdagen utan erinran.

Mot bakgrunden härav har lokal skattemyndighet att vid bedömande av frågan, huruvida skattskyldig med stöd av 48 § 2 mom. uppbördsförordningen och 50 § 2 mom. tredje stycket kommunalskattelagen jämte anvisningarna till dessa författningsrum kan komma i åtnjutande av befrielse från eller nedsättning av löneavdrag för skatt på grund av existensminimum, att taga i beaktande sparkapital av den art, som i framställningen omnämnes.

Huruvida personen på grund av sin höga ålder med stöd av 53 § 1 mom. första stycket uppbördsförordningen efter vederbörande lokala skattemyndighets beprövande kan medges skälig jämkning av den preli-

minära skatten synes i första hand böra bedömas av den lokala skattemyndigheten.

Kvarstående skatt för byggnadsarbetare m. fl.

Centrala uppborgsnämnden meddelade den 20 december 1950 på gemensam framställning av Svenska byggnadsindustriförbundet och Svenska byggnadsarbetareförbundet förklaring i fråga om löneavdrag för kvarstående skatt år 1951 för sådana arbetstagare inom husbyggnads- och anläggningsindustrierna, som erlagga preliminär A-skatt och som normalt uppbära lön veckovis samt därjämte vid oregelbundet infallande tillfällen ackordsöverskott.

Enligt nämndens meddelande nr 9/1948 har husbyggnads- och anläggningsindustrierna angivits omfatta husbyggnads- och därtill hörande installations- och avslutningsarbeten (värme-, sanitets- och elektriska installationer, glasmästeriarbeten, smides-, stenhuggeri-, plåtslageri- och målningsarbeten) bergrumsarbeten samt anläggningsarbeten (väg-, gatu- och brobyggnadsarbeten, järnvägsbyggnader, flygfältsarbeten, hamnbyggnader, anläggningar för vatten och avlopp, torrläggnings-, muddrings- och regleringsarbeten, kraftverksbyggnader och linjearbeten, linbanearbeten samt tunnelarbeten och vissa bergrumsanläggningar).

Ett flertal förfrågningar ha gjorts huruvida icke liknande anvisningar skulle meddelas med avseende å den kvarstående skatt, som grundar sig på 1951 års taxeringar. Denna skatt förfaller till betalning under uppborgsterminerna i mars och maj månader 1952 och löneavdrag till densamma gäldande skall författingsenligt verkställas under januari och februari respektive mars och april månader 1952.

Nämnden har överlagt i frågan med representanter för Svenska byggnadsindustriförbundet och Svenska byggnadsarbetareförbundet.

Debitering av kvarstående skatt bland de byggnads- och anläggningsarbetare, varom nu är fråga, torde ha av-

sevärt minskats till såväl frekvens som belopp. Fortfarande kvarstå emellertid för nyssnämnda arbetstagare det särskilda förhållandet, att ackordsöverskotten utgöra en väsentligt större andel av arbetsinkomsterna än för arbetstagare i allmänhet i ungefär samma inkomstläge.

Nämnden:

Under dessa omständigheter finner nämnden skäligt meddela följande förklaring att gälla tillsvidare under år 1952.

Om den kvarstående skatten för sådan arbetstagare inom husbyggnads- eller anläggningsindustrien, varom nu är fråga, uppgår till så stort belopp, att en uppdelning därav på enbart veckoavlöningsarna synes bliva alltför betungande för arbetstagaren, bör arbetsgivaren verkställa avdrag för den kvarstående skatten jämväl å ackordsöverskott, som utfaller under avdragsperioden.

Det kan i regel antagas, att avdrag å allenast veckoavlönningen blir alltför betungande om avdraget för kvarstående skatt på normalt utgående veckoavlönning skulle överstiga avdraget för preliminär A-skatt å samma avlöning.

Exempel: En gift arbetstagare med ett barn uppbär normalt en veckolön av 140 kronor. A-skatten därå antages utgöra 21 kronor. Arbetstagaren har en kvarstående skatt å 480 kronor. Därav förfaller under 1:a avdragsperioden 240 kronor. Om detta belopp uppdelas på åtta avlöningstillfällen, skulle avdraget uppgå till 30 kronor vid varje veckoavlönning. Mer än 21 kronor anses dock icke böra avdragas på veckolönen. Detta belopp avdrages vid varje avlöningstillfälle oavsett variationer i preliminärskatteavdraget. Överskjutande 72 kronor avdragas på det ackordsöverskott, som antages utfalla under avdragsperioden. På motsvarande sätt förfäres under andra avdragsperioden med därunder förfallande kvarstående skatt.